

Ősszel újraindulhat a színházi élet

Kérdés, hogy hogyan...

Fotó: PEZETTA UMBERTO – Zalai Hírlap

Karantén idején maszkokat gyártott a Hevesi Sándor Színház női-férfi szabótára. A részben színházi textilből, részben felajánlott anyagból készült többször használható, mosható arcvédőket az önkormányzati intézmények dolgozói kapták meg (Zalai Hírlap, 2020. április 9.)

A hosszú kényszerzsunet után mindenki örült a nyári szabadtéri előadások megtarthatóságának, és lassan kezd visszatérni a remény, hogy mindent ott folytathatunk, ahol félbehagytuk.

Európa-szerte így van ez, és ahogy a járvány elleni intézkedések országonként eltérőek, hol szigorúbbak, hol lazábbak, a vírus megjósolt második hulláma is eltérő megítélés alá esik. Megnéztük a környező országokban, Németországban¹, Ausztriában², Svájcban hogyan látják most a színházak helyzetét. Ahogy a német BTR, úgy az osztrák Prospect társszaklapjaink is körüljárták a problémát, és arra a közös megállapításra jutottak, hogy a vírushelyzetre vonatkozó szabályok és rendeletek – bár mindenki törekszik a megfelelő szabályozás kidolgozására – sok bizonytalanságot tartalmaznak. Az újraindításkor

mi érvényes, mi a megengedett, mit kell tenni a nézők és a színházak művészei, műszaki dolgozóinak biztonságáért? Május végén az Osztrák Színháztechnikai Társaság videokonferencián állapodott meg a nagyobb színházak műszaki vezetőivel az újraindítás szabályairól. Miután nem ismerjük pontosan a vírus terjedésének sokféleségét, nehéz a védekezés részletes előírásait összeállítani. Ezekben az elvekben és a részletekben is nagyon sok a bizonytalanság: hogyan lehet például meghatározni a nézőtér földszintjén vagy a páholyokban ülő nézők megengedett létszámát, vagy hogyan biztosítható a megfelelő távolságtartás a nézőtérrel, vagy ha 60 zenészt kell az Elektrában a színpadon elhelyezni, akkor a távolságok betartása alapján újra kell rendezni a darabot, hasonló a helyzet egy nagyzenekari koncertnél is.

Természetesen minden ülőhelyért küzdenek a színházak, hiszen ebből van a bevétel. Svájcban az a koncepció, hogy a nézőtéri ülőhelyek 70%-át el lehet adni, mivel a néző előre néz, nem beszél és maszkot hord, de be kell tartani a biztonságos távolságot. Csakhogy ezek Svájcban 2 m, Németországban 1,5 m

1 Juliane Schmidt-Sodingen: Unerwartete Zeit für Erneuerungen, Wolfgang Heuer: Leben und Arbeiten mit der Pandemie, Bühnentechnische Rundschau 2020. 3 sz. 50–55. o.

2 Herbert Starmühler: Das Spektakel kann beginnen. Aber wie?, Prospect 2020. 2. sz. 8–12. o.

▶ és Ausztriában 1 méter. A részleteket előíró szabályok általában alkalmazhatatlanok a gyakorlatban, jobbak az általános alapszabályok. Ahogy az általános mindennapokban maszkot kell hordani, távolságot tartani egymástól és kerülni kell a testi érintkezést, ezeket kellene alkalmazni a színházi előadásokra is.

A színház szeretné tudni, hány jegyet adhat el. Ugyanakkor a korábbi jegyvásárlók kéri az elmaradt előadásokra megváltott jegyeik árának visszafizetését vagy azok áttételét másik időpontra. A bérletesek közül sokan elbizonytalanodtak, az idősek a védőoltás megjelenése előtt még színházba sem akarnak menni. Ha bejön a színházba a közönség, akkor kinek a feladata ellenőrizni a szabályok betartását, milyen jogosítványokkal léphetnek fel a renitensekkel szemben?

Fotó: Anna May

A schweringeri színház műhelyében is készültek maszkok

Ugyanakkor a szereplők között is sok kérdés merül fel, hogyan áll fel egy énekar, hányan ülhetnek be a zenekari árokba? Érintkezhet-e két színész egymással a szerepük szerint? A hangszereket ártalmatlannak tartják, de a fúvós hangszereknél nagyobb lehet a kockázat. Elképzelhető, hogy a szerep-

lőket, zenészeket naponta tesztelni kell? Minden próba és előadás előtt lázat kell mérni? Mindezek költségekkel járnak, és nem jelentenek 100%-os biztonságot. Látjuk, lehet valaki vírusfertőzött, de nincs láza és tünetei sincsenek, hogyan lehet kiszűrni a tömegeből?

Az osztrák színházak alkalmazottainak a fizetésük 70-80%-át az állam biztosította a karantén idején, azonban általában a jövedelmek 30-50%-a elveszett. A színházaknak új, extra kiadásokkal is kell számolniuk, gondoljunk csak a fertőtlenítésre. Nagy kérdés, hogyan lehet a következő évad költségvetését, gazdálkodási tervét összeállítani. Maga az előadások, bemutatók tervezése is sok bizonytalanságot tartalmazhat, különösen, ha a COVID-19 második hulláma is elér bennünket.

A magyar színháztechnikai cégeket is megkerestük, hogy röviden mondják el véleményüket a helyzetükről, jövőre vonatkozó elképzelésükről. Szerkesztőségünk egyetlen választ sem kapott. Ha optimisták vagyunk, akkor ezt úgy értékelhetnénk, hogy a cégeknél minden rendben van, a pandémia nem okozott problémát. Azonban reálisan azt látjuk, hogy kevés kivétellel mindenkit érintett a járvány, sokak állása megszűnt, és vannak olyan cégek – különösen a nyári fesztiválszezonban érdekeltek –, akiket súlyosan érintett a COVID-19 és annak következményei.

Néhány osztrák szakcég vezetőjének véleményét közzétette a Prospect. Ezek ösztönít feltárják gondoljaikat és elmondják, hogy most mit tartanak a legfontosabbnak:

„A legfontosabb most számunkra az, hogy a jól képzett munkatársainkat megtartsuk.” (Andreas Paller, Gerriets-Austria)

„Ellenőrizze és számoljon utána annak, amit a politikusok mondanak – valószínűen nem fog stimálni. A rész munkaidős foglalkoztatás nagyon csúszó dolog. Ez sok kisvállalkozás számára – különösen azoknak, akiket a karantén és annak következményei erősen sújtott – keserű felismerés lesz később.” (Christoph Lach, Tüchler)

„A legnagyobb probléma a bizonytalanság! Először is nem tudjuk, hogy mennyi ideig kell még szenvednünk a válságtól, még ha az intézkedések enyhülnek is, és nagyon lassan térünk vissza a normális élethez. Mennyi időbe fog telni, amíg ügyfeleink felépülnek és újra tudnak befektetni? Másrészt nem tudjuk, hogy még milyen segítségre számíthatunk az államtól.” (Manfred Prohazka, ATEC Pro Audio)

Most, a szeptemberi újraindítás kezdetekor abban reménykedünk, hogy gyakorolhatjuk és megőrizhetjük a színház specifikumát: a néző és a színész közötti élő, közvetlen kapcsolatot, amely egyedi és megismételhetetlen. A színész a homogén tömeggé váló nézőkre gyakorol hatást szuggesztív játékkal. Nekünk, műszakiaknak az a feladatunk, hogy ezt a hatást a technikai eszközökkel erősítsük. Ez különbözteti meg a színházat a videoközvetítések-től, filmektől, tévétől, amelyek a vírusfertőzés szempontjából biztonságosabbak, de minden más csak pótmegoldás...

-szji-

Sceni-Tech 2020.

KÖZLEMÉNY

A világvárvány egészségügyi és gazdasági hatásaira tekintettel – az érintett kiállítókkal, szakmai partnereivel egyeztetve – a Magyar Színháztechnikai Szövetség hagyományos

Sceni-Tech 2020 idénre tervezett kiállítása elmarad.

Szövetségünk vizsgálja a rendezvény napjaink kihívásaihoz alkalmazkodó megrendezésének lehetőségét, keresi új típusú, digitális platformon is lebonyolítható, képzéscentrikus színháztechnikai programsorozat megvalósítását.

A hírekről tájékoztatást fogunk adni a Szövetség facebook oldalán és a www.msztsh.hu weboldalon.

Az MSzTSz Elnöksége